

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2011/105
MAB thjo 546.3

Dato: 11.04.2011

Høringsuttalelse - forslag til forskrift om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataforskriften)

Miljøverndepartementet sendte 31. januar på høring forslag til forskrift om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataforskriften). Forskriften gir utfyllende regler til geodataloven.

Geodata omfatter blant annet data om natur, samferdsel, bebyggelse, befolknings- og miljøforhold. Geodatalovens formål er å bidra til god og effektiv tilgang til offentlig geografisk informasjon (geodata) for offentlige og private formål.

Loven omhandler de mer prinsipielle sidene knyttet til koordineringen av den geografiske infrastrukturen, herunder deling av geodata og tilgang til geodatatjenester. Loven med forskrifter vil gjennomføre direktiv 2007/2/EF av 14. mars 2007 om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (INSPIRE) og tilhørende gjennomføringsregler i norsk rett.

Konkurransetilsynet vil knytte noen merknader av mer prinsipiell art til forslaget til geodataforskrift.

Konkurransetilsynets merknader

INSPIRE-direktivet komplementerer PSI-direktivet ("Public Sector Information") på mange områder relatert til geografisk informasjon. Office of Fair Trading (OFT) i Storbritannia publiserte i 2006 rapporten "The commercial use of public information (CUPI)", der de ser på markedet for offentlig informasjon og hvordan tilbudet av PSI fungerer for kundene. Rapporten peker på hvilke data som blir gjort tilgjengelig, og de gjeldende priser og betingelser. Den belyser også i hvilken grad private foretak kan konkurrere med PSIH (PSI Holders, dvs. deltagende virksomheter), der også disse tilbyr verdikjende tjenester basert på grunnlagsdata. OFT estimerer at dersom rammeverket for bruk av offentlig informasjon forbedres, kan verdibidraget til britisk økonomi doubles.

Det fremheves i høringsnotatet at geodata spiller en viktig rolle i samfunnsplanlegging, for medvirkning og åpne demokratiske prosesser og for verdiskaping og utvikling av tjenester rettet mot næringslivet og innbyggere.

Det er grunn til å tro at de samme kvalitative vurderinger som OFT gjør i forhold til PSI gjør seg gjeldende for verdikjende tjenester basert på geodata. Geodataloven og utformingen av tilhørende forskrifter vil med andre ord være viktig for å støtte opp om verdikjeningen knyttet til utnyttelsen av geodata, både blant deltagende virksomheter og tredjepart, slik at denne blir størst mulig.

Deltagende virksomheter omfatter i henhold til høringsnotatet statlige, kommunale og fylkeskommunale organ, andre forvaltningsorgan og offentlige rådgivende organ, samt andre rettssubjekter som utfører offentlige forvaltningsoppgaver i henhold til lov. Deltagende virksomheter vil, i den grad de produserer, bruker eller forvalter spesifiserte geodata, også delta i infrastruktur for geografisk informasjon.

Deltagende virksomheter kan komme i en dobbeltrolle, og ha til dels motstridende roller eller interesser ved videreformidling av geodata. På den ene siden er myndighetsrollen som produsent og videreformidler av geodata, på den andre siden rollen som en kommersiell aktør som tilbyr verdiøkende tjenester basert på grunnlagsdata aktør i konkurranse med andre private aktører i et marked. Dette kan opphav til problemstillinger av konkurransemessig art.

Utfordringer kan knyttes til å gjøre så mye som mulig av geodata tilgjengelig for tredje parts/kommersiell bruk, sikre at foretak har tilgang til geodata på et så tidlig tidspunkt som mulig i forhold til sine behov, og skape rammer for tilgang til geodata som sikrer at tredjepart ikke stilles kommersielt svakere enn deltakende virksomheter (PSIH) i den grad de utnytter geodata kommersielt.

En viktig side ved det siste momentet er at for deltagende virksomheter som tilbyr verdiøkende tjenester basert på grunnlagsdata i konkurranse med andre ikke-deltagende virksomheter, må det sikres separasjon (regnskapsmessig eller full separasjon) mellom den delen av deltagende virksomheteres aktivitet som fremskaffer og formidler geodata, og deres utnyttelse av data i kommersiell sammenheng for å bidra til at prising av geodata skjer på et rimelig og ikke-diskriminerende grunnlag.

Konkurransetilsynet har hatt flere saker til behandling der tilsvarende problemstilling har blitt berørt. Et eksempel er beskrevet i Konkurransetilsynets bidrag til møtene i OECDs konkurransekomité i oktober 2009 vedrørende forholdet mellom Storm og Meteorologisk institutt, der begge opererte i markedet for kommersiell utnyttelse av værdedata. Styret i Meteorologisk Institutt besluttet å avslutte aktiviteten i markedsavdelingen i sin daværende form. Styret understreket videre at eventuelle gjenværende markedsaktiviteter skulle være begrenset til slike som bidrar til instituttets ekspertise, og håndteres i samsvar med statsstøttereguleringen og konkurranselovgivning, samt at det skulle sikres at det ikke foregikk kryss-subsidiering mellom statsoppdraget og kommersielle aktiviteter.

Konkurransetilsynet kan ikke se at problemstillinger knyttet til at deltagende virksomheter tilbyr verdiskapende tjenester basert på geodata i konkurranse med andre ikke-deltagende virksomheter er viet tilstrekkelig oppmerksomhet verken i loven eller i utkastet til forskrift. Konkurransetilsynet vil understreke betydningen av at rammeverket, herunder forskriftene, støtter opp om at tilgang til geodata kan skje på konkurransenøytrale vilkår.

Konkurransetilsynet savner en nærmere presisering av det offentliges rolle i forhold til geodata, i hvilken grad deltagende virksomheter kan utnytte geodata i en kommersiell sammenheng samt utforming av et rammeverk som tilfredsstillt krav til konkurransenøytralitet mellom berørte aktører.

Et velfungerende rammeverk for utnyttelse og formidling av geodata til verdiøkende tjenester vil bedre forutsetningene for etablering, vekst, økt sysselsetting samt velfungerende konkurranse til beste for forbrukerne.

Med hilsen

Eivind Stage (e.f.)
seksjonsleder

Kjell Jostein Sunnevåg
seniorrådgiver

Kopi til:

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet Postboks 8004 Dep 0030 Oslo

Mottakere:

Miljøverndepartementet Postboks 8013 Dep 0030 Oslo